

so te dni bili zlezli v jamo pri Luglochu, hrepenenje druge prekositi.

V Gradci sta dve taki društvi, ki se bavita s preiskovanjem vilenic, ali prav za prav le s tem, kdo bi zlezel pod zemljo v kak bolj nevaren prostor. Pri večini članov teh društev ni skoro misliti, da bi imeli kake znanstvene namene, ker jim nedostaje potrebne izobraženosti. Seveda ne moremo reči, da bi znanosti tudi tako lazenje pod zemljo nič ne hasnilo. Tudi navadni ljudje marsikaj opazijo in potem naznanijo drugim, kateri znajo to upotrebiti. Zato je pa tudi vse avstrijsko prebivalstvo kazalo velike simpatije tudi za te nesrečneže.

Sedem članov društva za preiskovanje vilenic v Gradci je bilo predzadnjo soboto odšlo v Sembriach in zlezlo v tamošnjo luonsko vilenico. Vodil jih je Josip Fasching načelnik omenjenemu društvu in uradnik pri plinarni v Gradcu. On ima 43 let, je miren in premišljen mož, pod njegovim vodstvom so se posrečile dosedaj vse ekspedicije družbe. On je oženjen in ima tri deklice od 10 do 14 let. Za tem vodjo ima dosedaj največ zaslug za take ekspedicije Karol Oswald, jermenarski pomočnik, ki ima še le 19 let. Dve leti je že pri društvu, vedno je pridno deloval v društvene namene. Zaradi tega se jedna novo odkritih vilenic v Luglochu imenuje po njem Oswaldova vilenica. Anton Fölmann je pa dvajsetletni jermenarski pomočnik. Dve leti je že pri tem društvu. Odlikoval se je vedno po svoji predrznosti in zaradi tega se imenuje jedna po njem. Karol Zwyer ima 29 let in po svojem poslu knjigoveški pomočnik. Pri društvu je še le malo časa in je sedaj bil na prvi ekspediciji. Franc Mayer ima 20 let je tovarniški delavec in pripada mej najdelavnejše članke družbe. Karol Kurz, 20letni slikar in stavbeni risar, se je udeleževal ekspedicij, da je risal jame. Njegove slike vzbujajo mnogo pozornosti. Kar se tiče znanstvenega delovanja je bil pač on najsposobnejši, da si ni član tega društva. Rudolf Haidt, petnajstletni realec, je po znanosti hrepeneč mladeneč. On k društvu seveda ne spada in so ga vzeli seboj, ker jih je prosil.

Te osebe vzele so v jamo seboj neko društveno diplomo, katero bi bili kje v jami na steno nabili, da bi poznejši došleci vedeli, do kje so člani tega društva že bili prišli. Vidi se, da jim je bilo največ na tem, da si ohranijo slavo prvenstva. Znano je pa članom tega društva, ki jih je 26, kako nevarno da je njih podjetje, ker jih je večina zavarovana za življenje in nezgode.

Vhod v jamo vodi po vodi, katera teče notri. Pri lepem vremenu je mogoče zlesti v jamo brez nevarnosti. Sedaj je pa kmalu za njimi vsled povodnji voda tako narasla, da je zaprla vse izhode. V ponedeljek so jim poslali v jamo zabojček s svečami in pa z živežem, katerega so pa, kakor nesrečneži izpovedujejo, dobili še le v sredo. Da niso dobili tega zabojčka, gotovo bi bili mrtvi. Po njih izpovedanji so v nedeljo, ko so opazili, da je voda narasla, skušali ven splavati, ali voda jih je tiščala nazaj. Kmalu so spoznali, da so v največji nevarnosti. Obupavali so že. Zabojček, ki jim je prinesel ži-

veža, je jim dal upanje, ker so sedaj vedeli, da se ljudje zanimajo zanje. Ko so minoli petek zaslišali streljanje, so vedeli, da so prišli rešilci. Skušali so s trkanjem na stene dajati znamenje, kje so, ali jih zunaj niso slišali.

Rešilna dela so počasi napredovala. Prišli so sicer pijonerji, ali ni bilo nobenega pravega načrta. Sploh ni nikdo vedel, kaj storiti. Videlo se je, da ljudem, ki so rešitev vodili, manjka skušnje. Prihod potapljalcev iz Trsta ni nič pomagal. Splošno se je pa tudi že mislilo, da živih ne rešijo, ker je najbrž v gori vsled deževanja nastalo veliko jezero. Nikdo ni bil zagotovljen, da so v višjih delih vilenice še prostori na suhem, kjer čakajo nesrečneži.

Pijonerji so napravili jezove, da zgrade vodo, ako bi trebalo. Še le, ko je v nedeljo prišel gospod gozdni pristav Putick iz Ljubljane, se je delo vredilo. Hitro je vse poizvedel, kako stvar stoji, in zlasti preiskal, kje je vhod v jamo in odredil, kje se imajo napraviti rovi. Delo je imelo vspeh. V ponedeljek ob 11. uri je bilo že toliko odprtine, da je plavalec Fischer, bivši vojak pri ženijcih mogel zlesti v vilenico in konstatovati, da so še vsi živi. V jamo pridreti ni bilo lahko. Odstraniti je moral deblo, ki je ležalo v vhodu. Kmalu na to so mogli občevati od zunaj z zaprtimi. Poslali so jim na nekem drogu v zgornjo jamo, kjer so bili, kosilo. Poprašali so nesrečneže, koliko je ura, in se prepričali, da je njih ura dobro šla. Dela so se nadaljevala in malo pred peto uro popoldne je bilo mogoče spraviti nesrečneže iz jame. Bili so grozno premenjeni. Jediní Zwyer je bil še precej trden. Najslabši je bil realec, o katerem se celo dvomi, še ozdravi. Z velikim veseljem pozdravili so v Gradcu poročilo o rešitvi. Na gradu razobesila se je bela zastava. Na tisoče ljudij se je napotilo v Sembriach. Odposlal se je oddelek sanitetnih vojakov, dva voza društva rudečega križa. Brzjavilo se je na vse strani in kmalu je došla od cesarja častitka na srečni rešitvi, ki se je prečitala pred vilenico.

Nesrečneže so okrepili z jedili in pijačo, potem jih preoblekli in drgnili. Ko so jih okrepčali, so jih pa prepeljali v Gradec, le realec je ostal v Sembriach, ker je preslab, da bi ga mogli prepeljavati. Iz izpovedeb rešencev je vidno, da je jim šlo pred vsem zato, da prehité konkurenčno društvo. Prepričani smo pa, da zgube nesrečneži veselje podajati se v bodoče v tako nevarnost.

Zmotnjava pri umoru.

Minoli teden je bila v Oseku sodnijska obravnava, ki kaže v kaj slabi luči нравno življenje v Slavoniji. K. Argolasu se je imel zagovarjati zaroti zavrattnega umoru.

Karol Argolas dejanja ni tajil. On je bil trgovec v Vinkovcah, in se je dne 8. septembra lanskega leta poročil z Juliko Ilakovac. Kmalu potem je prišel v konkurs in je zgubil vsak zaslužek. Njegova žena se je povrnila k starišem.

Zatoženec je začel sumiti, da ima njegov tast Blaž Ilakovac kaznjivo zvezo z njegovo ženo, s svojo lastno hčerjo. To je vzbudilo v njegovi duši strašno sovraštvo do svojega tasta. Ljubosumnost ga je mučila. Sklenil je tasta umoriti.

Dne 25. januarja 1894. se je preselil v hišo svojega tasta, ali tukaj ni mogel dolgo strpeti, ker je bil vedno bolj prepričan, da je resnica, kar je domneval. Odšel je iz taščeve hiše in nekaj dni bival pri svoji sestri.

Dne 12. februarja hotel je iditi domov v Palanko. Predno je odpotoval, hotel je še videti ženo svojo, katero je jako ljubil. V ta namen se je splazil zvečer k oknu svojega tasta. Bilo je zakrito z zastorom. Slišal je neko govorjenje, ki je še bolj potrdilo sum njegov. Sedaj je bil, kakor bi bil zblaznil. Sklenil je tasta umoriti ali pa ženo odpeljati. Šel je v gostilno, kjer je izpil nekaj vina. Potem se je splazil na dvorišče svojega tasta. Vlomil je v drvarnico, v kateri je dobil sekiro. S to sekiro je vrgel s tečajev vežna vrata in se je splazil v kuhinjo, kjer je zaspal. Zjutraj pride iz spalnice neka oseba v vežo in on je mislil, da je tast njegov. Vzel je sekiro in stopil v vežo ter pobil dotično osebo. Kmalu je pa spoznal, da je ubil le taščo, katera je bila jedina oseba v hiši, ki ga je zagovarjala in še precej rada imela. Videč, da jo je s sekiro toliko pobil, da je ni rešitve, jo je še sunil z nožem, da bi se dolgo ne mučila. Na to je pa zopet vzel sekiro in šel na tasta.

Ko je prišel v predsobo, je zapazil steklenico žganja in jel piti. V tem ga je iz stranske sobe zapazila žena njegova. Kmalu na to je na tastov klic prišla policija in ga odpeljala. Da bi se lažje splazil k tastu, je bil oblekel oblačila svoje žene, ki so bila tamkaj.

— **Morilca Mrvina**, Dragoun in Doležal sta že nastopila desetletno kazen svojo.

— **Samomor učenca**. V Šopronji se je minoli teden ustrelil z revolverjem učenec trgovske akademije v neki gostilni, v kateri se je zabaval vso noč. Ta je tretji učenec, ki se je v Šopronji usmrtil letošnje leto.

— **Bombni napad**. Dne 30. aprila je na kolodvoru v Pola Croce se pod došlim brzovlakom, v katerem se je vozilo več poslancev v Rim, razletela se dinamična bomba. Škoda je znatna. Nekega nosilca je hudo poškodovano.

— **Trojni umor**. V farovži v Huyu je ustrelila odpuščena dekla župnika, njegovo mater in sestro, potem pa sama sebe.

— **Rubljeno mesto**. V Genui je sodišče v mestni hiši zarubilo opravo več sob, ker se občina brani izplačati plačo dvema uradnikoma.

— **Podsulo** je v Trutnovu na Češkem dva delavca, ki sta kopala temelj za neko vilo. Oba sta se zadušila, predno so ju izkopali.

— **Strela**. V Kalni pri Trutnovu je na polji zadela na sv. Marka dan strela hčer tamošnjega župana in je bila takoj mrtva.

— **Povodenj**. Vsled dežja so bili v več krajih povodnji. Na Štajerskem je mej Ivančiči in Arvežem stala voda, da so se morali voziti v čolnih.

— **Princezinja Klementina**, hči kralja belgijskega in sestra cesaričinje Štefanije, je nevarno zbolela za katarom v dihalih.

— **Poskušen bombni atentat v Nachodi**. Na dvorišču mehanične tkalnice Jokoba Picka v Nachodu našli so dne 2. maja bombo. Napolnena je bila z kosi železa in smodnikom. Užigalnica je bila ugasnila. Sodi se, da se je nekdo želel maščevati, ker ta tovarna ni pustila svojim delavcem, da bi praznovali dan 1. maja.

— **Nemiri v Levovu**. Dne 1. maja popoldne je v Levovu več praznujočih delavcev napalo zidarje, ki so zidali neko hišo. Začel se je hud boj. Jednega zidarja so vrgli z visocega odra. Policija in vojaki so z orožjem delali red. Dvajset ljudij so zaprli. Delo se je vzlic temu le moralo ustaviti.

— **Bombni atentat**. V neki noči se je razletela v Jakinu blizu policijskega poslopja dinamična bomba. Razpok je napravil mnogo škode. Ljudij ni nobeden poškodovan. Dve sumljivi osebi so zaprli.

— **Anarhiste so zaprli**. Dne 1. maja so v Litichu zaprli več anarhistov, pouzročiteljev poslednjih atentatov. Vodja jim je bil neki Joris, v katerega stanovanji našli so mnogo dinamita.

— **Princezinji kot romarici**. Mej španjskimi romarji, ki so bili minolega meseca v Rimu, bili sta tudi dve mladi, priprosto oblečeni deklici, ki sta vzbujali zanimanje s pobožnostjo svojo. Imenovali sta se dona Elvira in dona Beatrica. V resnici sta bili hčeri dona Carlona, vojvode Madridskega, in njegove pokojne soproge nadvojvodinje Marjete, princezinji Elvira Marija in Marija Beatrica, katerima je oče dovolil, da romata v Rim pod tujim imenom, da pa ne smeta stanovati v nobenem hotelu. Obe princezinji bili sta v Rimu v nekem samostanu.

— **Nesreča**. Dne 24. m. m. sta na državni cesti v Gomilskem na Štajerskem vkup zadela dva vozova. Dva kmeta sta se nevarno poškodovala in je jeden že umrl.

— **Čvetorčke** je porodila šestindvajsetletna kmetica v Begu Szt. Syörgyji na Ogerskem. Oče baje ni nič prav vesel tega preobilnega blagoslova.

— **Težek vojaški novinec**. Iz Allgäua na Bavarskem je prišel k vojaškemu naboru fant, ki je tehtal 210 funtov, kar je gotovo nenavadno za starost dvajsetih let. Vzeli so ga k topničarjem.

— **Duhovnik — rešitelj**. Pri požaru v Kostelci nad Orlico se je posebno odlikoval kaplan Bezdiček. Ko je gorela neka hiša, so bili v strahu popolnoma pozabili štiri majhne otroke. Kaplan je pogumno skočil v gorečo hišo in srečno rešil vse otroke. Obleka se mu je nekoliko opalila.

— **Strašen vrtinec (smrk)** je bil dne 27. m. m. v Novem Bentku na Češkem. Vzdignilo je veliko vode iz reke v zrak, ta voden steber se je potem drvil celo uro. Več dreves je kar polomilo, prst odnašalo s polja, s ceste je vrglo voz, na katerem je bilo 18 centov slame s konjema vred v globok jarek.

— **Samomor**. Dne 24. m. m. si je na Štajerskem kočar Matija Kupčič v Karčovini porezal žile na roki in je vsled tega umrl.

— **Žepnega tatu so prijeli**. Sertič Stampfel je znan tat na Hrvaškem. Ni ga sejma, žeganja ali pogreba, da bi njega ne bilo. Povsod se mu tudi posreči kaj ukrasti. Večkrat so ga že zalotili in prišel je v zapor. Slučajno je dne 1. maja bil prost. Obesil si je rudečo kokordo na prsi in kot pravi delavec šel na delavsko veselico v Maksimir. Kmalu je nekemu delavcu izmaknil mošnjiček. Okradenec ga je pa zapazil in tatu ni družega kazalo kakor bežati. Vdrla se je pa za njim tropa delavcev, ki ga je kmalu vjela. Mej njegovimi preganjači bil je tudi nekdo, kateremu je bil ukradel prejšni dan 20 gld. Seveda so mu vzeli ukradeni denar, dobro ga pretepli, potem pa še izročili policiji. Sedaj bode pa v ječi premišljeval, kako prijetno je bilo na majski veselici delavcev v Maksimiru.